

Bolesław, kopalnia rud cynku i ołowiu Pomorzany, 1974 r.

1. Kategoria

Zabytki techniki, górnictwo

2. Położenie administracyjne

gm. Bolesław, pow. olkuski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.29961 19.50104

4. Kod w dokumentacji

Boleslaw-08-140

5. Data weryfikacji terenowej

6 czerwca 2016 r.

Otoczona lasem kopalnia znajduje się około 1,5 km na wschód od Bolesławia, w pobliżu drogi krajowej nr 94. Uruchomiona w 1974 roku, była najmłodszą z trzech kopalń wchodzących w skład Zakładów Górniczo-Hutniczych Bolesław. Po zamknięciu kopalni Bolesław (1998) i Olkusz (2003), pozostała jedynym w Polsce miejscem wydobywania rud cynku i ołowiu. W 1977 roku doszło w niej do nienotowanego wcześniej w kopalniach rud wybuchu metanu. W wypadku zginął sztygar oddziałowy Zygmunt Majda, a Pomorzany jako jedyny tego rodzaju obiekt w Polsce trafiły na listę tzw. kopalń metanowych, obłożonych szczególnymi restrykcjami w zakresie bezpieczeństwa*. W 2014 roku, po dwudziestu latach wydobywania, ze względu na wyczerpanie złoża rozpoczęła się trwająca kilka lat procedura likwidacji kopalni**.

Najbardziej charakterystycznym elementem kopalni jest widoczny z daleka Szyb Dąbrówka. Oryginalną historię na temat jego powstania przytoczył w swoich wspomnieniach Jerzy Teodor Śliż, wieloletni pracownik ZGH Bolesław. Wczesną wiosną 1970 roku przyszli moi koledzy z działów Mierniczego i Geologicznego z niezwykle prośbą. *Miałem koniecznie zabrać czapkę i udać się z nimi w rejon Dąbrówki. Okazało się, że pojechaliśmy tam, by wyznaczyć miejsce po projektowany szyb przyszłej kopalni "Pomorzany", później nazwany zresztą od nazwy tego miejsca szybem "Dąbrówka". Wspólnie z kolegami (...) stanęliśmy na górzystej leśnej polance. Wcześniej, za pomocą przyrządów mierniczych, określono w przybliżeniu miejsce osi projektowanego szybu. Wtedy Józio Niewdana zwrócił się do mnie z poleceniem: "Rzuć czapkę wysoko, jak najwyżej". Rzuciłem. I tam, gdzie upadła, zabity został palik stanowiący od tej pory oś przyszłego szybu***.*

Dąbrówka jest szybem wdechowym, którym świeże powietrze spływa do kopalni. Może także służyć do celów transportowych, jednak do wwożenia i wywożenia sprzętu oraz ludzi wykorzystywano przede wszystkim wydrążoną w 1974 roku upadową Franciszek* (upadowa – wydrążony w złożu korytarz o kącie do 45°, patrz Wikipedia).

7. Źródła i materiały

* *Kalendarium 1945-2004*, w: Józef Liszka, Elżbieta Świć, *Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław”*, dzieje-wydarzenia-ludzie, Wyd. ZGH, Bolesław 2004, s. 281-412.

** Katarzyna Ponikowska, *Likwidacja kopalni "Pomorzany". Specjalny zespół rozpoczął prace*, 29.05.2014, artykuł online na stronie Naszemiasto.pl, <http://olkusz.naszemiasto.pl/artukul/likwidacja-kopalni-pomorzany-specjalny->

[zespol-rozpoznal,2289300,art.t.id.tm.html](https://zespol-rozpoznal.2289300.art.t.id.tm.html), dost. 28.07.2016.

*** Jerzy Teodor Śliż, *O budowie kopalni "Pomorzany", czyli jak czapkę górniczą szyb wytoczyłem*, w: Józef Liszka, Elżbieta Świć, *Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław”, dzieje-wydarzenia-ludzie*, Wyd. ZGH, Bolesław 2004, s. 478-479.

8. Uwagi

9. Dodatkowe fotografie obiektu

